

X

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е Ш Т В Е Н

С Ъ В Е Т

С о щ и я

29 ноември 1984

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	3
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
Дико Фучеджиев	4
III. ИЗКАЗВАНИЯ	
Юлиан Вучков	5
Татяна Масалитинова	13
Иванка Димитрова	14
Банчо Банов	15
Константин Илиев	18
Антония Каракостова	21
Татяна Масалитинова	24
Асен Шопов	25
Асен Миланов	31
Виолета Гинцева	33
Георги Гайтаников	34
Николай Ляцканов	35
Стефан Данаилов	36
IV. ЗАКРИВАНЕ	
Дико Фучеджиев	36

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Банчо Банов

Пелин Пелинов

Антония Каракостова

Константин Илиев

Асен Шопов

Николай Люцканов

Стефан Данаилов

Николина Лекова

Иванка Димитрова

Татяна Масалитинова

Виолета Бахчеванова

Виолета Гиндева

Рачко Ябанджиев

Велко Кънев

Николай Николаев

Георги Гайтаников

Сава Хашъмов

Крум Табаков

Кирил Нецелчев

Асен Миланов

Александър Григоров

Александър Панков

инж. Добрев

Юлиан Вучков

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

Състоял се на 15 ноември 1984
в Заседателната зала на театъра

НАЧАЛО: 12.45

о - о

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане постановката на пиесата "От ума си тегли"
с режисьор Николай Люцканов.

2. Разни.

Има ли други предложения към дневния ред? Няма. Приема
се.

ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата за изказване по постановката на пиесата
"От ума си тегли" др. Юлиан Вучков.

ИЗКАЗВАНИЯ

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Предварително чух неприятни отзиви за състоянието на тази постановка, доста резерви, хладни приказки и скептично отношение – не всички, но отделни хора изразиха това безпокойство. Може би са гледали по-ранен етап на репетициите и да са имали известни основания. Това е, което ме накара да дойда на този Съвет.

Изненадан съм от предварителната информация, която получих, не съм от хората, които лесно харесват и хвалят, но тази постановка определено много ми хареса и съм готов да го потвърдя пред всекиго. Хареса ми по редица линии – преди всичко като решение.

Прочетох три пъти пиесата и не бих гледал с интерес една романтична пиеса върху основата на сюжета. Това би ми било скучно, безинтересно. Приемам изцяло решението и творческия подход на Николай Люцканов. За мен това е нещо много свежо, държи ме в напрежение, кара ме да го гледам, кара ме да мисля, но и да се забавлявам, не виждам нищо лошо в това, защото и най-големите трагедии трябва да имат момента на това нещо, което е голямо изкуство, да бъдат и занимателни, ако думата „забавлява“ не е точна за едно толкова сложно и безсмъртно произведение. Постановката трябва да има тези качества, които се наричат „занимателност“, „заразителност“ и покритие и както най-после се досети програма „Хоризонт“ „покрай забавното и занимателното да минава проблемното, голямото, мисловното начало“.

Казвайки, че постановката е занимателна, в никакъв случай не искам да кажа, че в него няма мисъл. Напротив, едно от неговите качества е много ясното извеждане логиката на текста на

до зрителя, но става дума, че в постановката има изкуство, има и блясък, особено във втората част на постановката, има нещо, което се нарича усет за атмосферата на тогавашна Русия, атмосфера, която, според мен, Люцканов и актьорите много добре са усетили. Може би той, като съветски възпитаник, много добре познава тази действителност. Но така или иначе тази постановка има руска атмосфера, според мен.

Решението ми харесва, защото е направено като чиста сатира, на моменти дори се движи на границата между сатиричното и пародийното, което ми допада, без да се губи много сериозната проблематика, много бляскавото и дълбоко мисловно начало на драматургията. Харесва ми начинът, по който се поднася текста. Знаете, че днешният зрител е твърде разглезен, капризен, дори малко малко зъл към всякакъв вид стих, дори и когато е блестящ, много силен, много ярък. Срецам се с много хора, които трудно приемат рецитала, ако не е блестящо защитен от актьорите. Лично мен ми харесва този подход към стиха, това усилие той да бъде много разчупен, много раздвижен. Тук стихът звучи музикално, но и разговорно, защото това единство стихът да прозвучи и музикално, и разговорно, се постига извънредно трудно. Но бързам да кажа, че към словото в тази постановка имам твърде много бележки, за което ще говоря отделно, тъй като постановката буди у мен и някои резерви.

Харесва ми наличието на извънредно много хумор в постановката, одобрявам го, тъй като това е преди всичко хумора на иронията, на шегата, безобиден, лековат, чисто забавленчески хумор. Има такива моменти, когато хуморът е фриволен, на места закачлив, има случаи, в които е олекотен, за което също ще говоря, но богатството на хумора е едно от достоинства на тази постановка, което ще ѝ осигури добър живот пред публиката.

Силни са актьорските постижения на ролите от втори, а на места и от трети план. По ролите от първи план имам повече бележки и препоръки. Най-малко препоръки имам към Георги Черкелов, той играе живо и интересно. Бях скептичен към решението на Люцканов да възложи ролята на Черкелов, защото ми се струваше, че той малко ще натези, ще бъде бутафорен, но се изненадах, че той играе с твърде голяма лекота – нещо, което напоследък не му е много присъщо. Тук в голяма степен е успял в ролята.

Сценографията е много културна, не само функционална, но и естетична, стилна, в линията на драматургията. Харесват ми тези фрагменти, които излизат встрани, вълнуват ме. Костюмографията е много добра. Наличието на атмосфера също ми харесва и тя е по-добра във втората част.

След като искрено споделих какво ми харесва в тази постановка, след като мисля, че е убедителен факт на изкуството, тъй като в нея има изкуство, а не занаятчийство, ще си позволя и някои забележки, след което ще се върна отново на достойнствата.

Считам, че най-слабата част на постановката е равнището на словото. За съжаление, в много случаи то звучи разговорно – това е предимството на словото в тази постановка – звучи органично, човешки, то е твърде приземено, но музиката на словото на моменти твърде много се губи. Това, че постановката не е романтична, това, че постановката е сатира далеч не означава, че трябва да лишим словото от нетовата музикалност, тъй като сатирата също трябва да бъде поставена естетично, изящно. Не значи, че като е сатира постановката, можем да огрубим словото, да го принизим, да го сведем на моменти на пазарско звучене, което е различно от сериозната и висококултурната сатира. За тези пазарски интонации ще моля Люцканов, който е един от най-способните и надарени

режисьори, радвам се, че се върна в Народния театър и отново пока-
за какво може, при неговия висок критерий мисля, че трябва да по-
изчисти тези неща, за да може сатиричната изява на тази драматур-
гия да не бъде лишена от естетика, тъй като в постановката има
много естетика, особено в мизансцена и чисто пластическите реше-
ния, които са доста богати и разнообразни.

Второто нещо, което ме смущава, е темпоритъма на постанов-
ката. Мисля, че цялостното решение на режисьора – остросатирично
и много атрактивно – изисква два пъти по-бърз ритъм, отколкото
това, което ни се предлага.

В постановката има доста осезаеми психологически паузи,
които не са в линията на този жанр – психологическите паузи вър-
вят за пиеси от психологическия реализъм, но това не е нито Чехов,
нито Горки – това е Грибоедов. Гледал съм го често и е представян
в романтичен план като психологическа пиеса. Люцканов разбира, че
тази постановка може да бъде направена атрактивно, независимо от
това че тя има много солидна проблематика, много дълбока мисъл.
Атракцията не върви против мисловното и против проблемното начало.
Затова мисля, че всичко е до голяма степен на мястото си, но то
трябва да бъде завъртяно в един шеметен ритъм. В първата част на
пиесата значително липсва развихряне, поради което на моменти тя
доскучава, става умозрителна, липсва това втурване в събитията,
което до голяма степен го има във втората част. Разбира се, може
да ми се отговори, че режисьор и актьори търсят градиране на емо-
ционалното напрежение, не искат да започнат от тавана му и аз ува-
жавам това, това е тяхно право, това е закон на изкуството – гра-
дирането – но не бива до такава степен тонуса, ритъма да спаднат
и да имаме усещане за една вътрешна инертност на актьорската изява
и да има едно противоречие. Пластиката е много раздвигана, много е

динамична, има извънредно много детайли по линия на мизансценирането, на жеста, на походката, а вътрешните движения на характерите не са на степента на пластическия образ на постановката. Това в много по-голяма степен трябва да се потърси.

Що се отнася до словото съм безкрайно много разтревожен, но това е вина на цялата наша режисура, която години наред не обръщаше внимание на словото и дотам се е стигнало, че дори Народният театър, който все още се слави с голямата култура, висота и техника на говора, тук дори на моменти и техника на говори да няма – не музикалност. Не може от ниските до високите интонации и направо долу – има нещо, което се нарича преходи в изкуството, преходи в словото, в диалога. Тук те липсват. Когато няма интонационни преходи няма релефност на мисловното действие, защото интонацията разкрива нюансите на мисълта. Бедна ли е интонацията бедно ще се разкрие мисловното богатство. В това отношение много трябва да се работи.

Някои актьори от втори и трети план повече са работили върху словото, с повече уважение поднасят думата и разграничават нещата, но в първия план дори и Черкелов има много проблеми, въпреки че той играе с много чувство за хумор, с лекота, харесва ми, с много ирония, подвижен, но и той има тези проблеми.

Най-много бележки имам към ролята на Стефан Данаилов. Ще ги споделя, защото смятам, че не са нужни много усилия, за да напълни ролята. Той е доста по-възрастен от ролята, но мисля, че в това отношение не трябва да има опасения, защото Стефан играе с много обаяние, много младае в хубавия смисъл на думата, хубав е костюмът, очилата са добре намерени – изобщо физическото присъствие и пластическото поведение на актьора е артистично и приятно. Всичко се отнася до цялостната разработка на ролята.

Чудесно е, че той е уловил това иронично начало, на което Липканов е подчинил цялата постановка – това не е един Чацкий въобще, а Чацкий, който е само за тази постановка, което много харесвам в Стефан Данаилов, който играе в рамките на това решение, т. е. той не прави един чисто романтичен герой, той се стреми да направи един драматичен герой. Затова не съм изненадан, че в изпълнението на Стефан има и доста характерни интонации и в тази характерна страна на ролята той е доста интересен, с лекота решава характерното в героя. Но, според мен, в постановката той все още избледнява, потъва, изчезва, отива някъде на втори, на трети план и други герои на моменти дори много повече се открояват от него. Но не, че няма възможност, защото вие знаете колко силно е присъствието на Стефан, дори когато не го харесваме. Струва ми се обаче, че тук режисьорът трябва да помисли с повече изразни средства да подпомогне актьора и да стане малко по-централен герой в пиесата – много избледнява и много потъва на места. И друго, което се губи – губи се драмата на героя. Вярно е, че началото е иронично, той играе с много хумор, подхожда иронично към слабостите на Чацкий, каквито и той има, макар честен и чист човек, но малко абстрактен за онава време и това подлежи на ироничност. Но това, че има ирония в поведението на актьора не означава, че не бива да има драма. Това е най-сложното – да съчетаеш ироничното отношение на актьора към героя, в случая ироничното отношение на Стефан към героя, това е една добродушна ирония и Стефан играе с обич своя герой, той разбира, че Чацкий и ние трябва да го обикнем и той ни става симпатичен през цялото време, но той не ни обвързва в оная висока мяра, в оная висока степен, която бихме искали да се постигне. Не мисля, че това е сложно, но трябва да се погледне

сериозно натова не сложно нещо, за да се изпълни образът с повече драматични акценти и с повече острота. Стефан носи твърде много мекота, дори пастелност, което ме изненадва. Не може в това остро режисьорско решение толкова много мекота и лиризъм да има. Приемам да има лиризъм, но нека има и острота, особено в ония моменти, в които се хваща гуша за гуша със свои жестоки противници.

Във втората част на постановката много е добър последният монолог на Стефан преди финала, когато говори с прибран глас, без кресчендо, без високи интонации, но вътрешно усещам, че е много ангажиран и наситен, с голяма дълбочина. Но преди това има монолози, където твърде много викаш и имам чувството, че не ти стига гласа, явяват се хрипове и на места неотчетливо и не така релефно и категорично стига словото до нас, дори като яснота, не се разбират дори думи, фрази, изречения. Бих желал в това отношение да се поработи. Това е по възможностите на актьора, талантът му позволява, за да се изведат нещата до край.

Интересно ми е решението, което Люцканов дава на София. Той я търси в един строго характерен план, изчистил е всичко романтично от нея, не я жали, не я щади, София ни става несимпатична и смятам, че това е интересно решение, защото в крайна сметка тя се оказва един подлец, един дребен, малък човек. Това е позицията и на Грибоедов. Изцяло харесвам това решение, актрисата стриктно се придържа в него, но тя също има доста проблеми в овладяване на словото, с овладяването на текста. В тази посока ще трябва също да се поработи с нея, да се поиска по-голям стабилитет в техниката на говора и словесното извеждане на образа.

В сцената, където се срещат Чацкий и Молчалин, когато

Молчалин свири в левия край на сцената на кларинет, а в десния край е Чацкий – тази сцена е жестока и трябва да ни разтърси, а тя минава много лековато. Това е страшно – за първи път срещаш два антипода! Бих искал това да бъде един от акцентите в ролята на Стефан – в момента, когато "хваща за гушата" този Молчалин. Това е един от каденците, един от върховите моменти на ролята на Чацкий. А тук минава забавно, артистично, приятно, без дълбочина и сила на потресението, която трябва да се получи. Това сега не е направено достатъчно.

Стефан е един органичен актьор, много естествен и близък на публиката. Но нека то не ни отнема възвишеното в героя – нямам пред вид възвишен от романтична драма, а възвишен герой от сатира. Сатирата не означава, че не трябва да извисим положителния герой. Сложното е и в сатирата героят да бъде извисен, да носи по-голямо драматично присъствие...

Много добри актьорски изяви. Много добре играе Ванча Дойчева, Велко Кънев, Емил Джамджиев, Таня Масалитинова, Маргарита Дупаринова. Това са много силни петна в постановката, те дават много живописност на цялата постановка, каквито обича да прави Люцканов. Разбира се, и проблемни. И това ме удовлетворява.

В заключение ще кажа, че независимо от бележките, които са сериозни, независимо от желанието ми, постановката ми харесва много. Интересно, например, е решена сцената на мълвата. Това е едно от върховите режисьорски постижения на Люцканов: с много артистичност и блясък. Независимо от желанието ми в рамките на острия сатиричен прочит, който търси Люцканов, макар че на моменти хуморът олеква, малко е към естрада. В тези моменти

на естрадност понякога актьорите доста се увличат от хумора, от многото хумор, който има постановката, многото остроумие в решенията, и имам чувство, че започват да флиртуват с публиката. Има един такъв момент, който ще принизи остротата и дълбочината на хумора, това е друг смях – забавен, но и страшен, предупредителен.

При преодоляване на тези недостатъци, при съгъстяване на драматичните краски в постановката, които са малко по-разредени сега, и трагични – и тях трябва да ги има, независимо от сатирата, също може да има трагични и драматични гонгове, мисля, че ще се поздравим с една постановка артистична и талантива. В това съм убеден, независимо че бих уважил и други мнения.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има цумата Татяна Масалитинова.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Макар че играя в пиесата искам да отправя сериозна забележка към режисьора: когато се появява Фамосов се свири мелодията "Слався, слався наш русский народ", а с нея започват всички паради на Седми ноември в Съветския съюз. А знаем на какво е олицетворение Фамосов.

Правилно каза Юлиан Вучков, че трябва някои неща да се избистрят, да се стегнат. Пиесата днес за първи път се завъртя без спиране, без нерви. А всеки се вълнува и иска да бъде хубаво. Затова трябва още няколко репетиции да се направят. Необходимо е доузряване на постановката.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има цумата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Едно от нещата, за които съжеляваме, че не е чисто, достатъчно чисто осъществена сценографията – тези груби шумове, които нарушават това вълшебно решение на художника. Мисля, че това не зависи от ръководството на театъра, нито от работниците, които са изобретателни и трябва да пороботят още.

Постановката ми хареса. Това е една хубава и сериозно направена пиеса. Особено ми хареса това, че Люцканов не е повлиян от автори, които са се откъсвали от същността на творчеството на този велик руски автор Грибоедов, а именно реалистичното творчество. Режисьорът се отнася с уважение към идеите на Грибоедов, на всички, които са поели пътя за чистотата на идеите, на тези, които преобразяват света, на неразбирането на декабристите, че за да имат успех техните идеи не може само с част от обществото, а трябва да се включи целият народ.

Режисьорът правилно е постъпил правилно като се е стремил да изкара наяве тези благородни и хуманни идеи, които носи произведението и които го задържат за нас, съвременниците.

Много ми харесва изпълнението на Стефан Данаилов. Но той трябва още да се успокои. Много ми харесва тази човешка честност, с която той отива да разкрие недъзите на това феодално общество, на тези лицемери и служители на царя, които са и господари.

Почти младежко и юношеско усещане имаме, когато слушаме Чацкий на сцената. Но мисля, че има нещо, което пречи на Чацкий. А цялата тази тълпа, на която той прави анализ и която оценява, разобличава и обвинява, все ѝ се иска да се откъсне и да се представи на публиката. Няма такова нещо! Единствен е Чацкий, който носи идеите, които ще минат през вековете и ще

бъдат осъществени от поколенията по-нататък. А тези в доводство живеят и живеят вътре, те не се свързват с публиката. Свързват се само големите идеи, които носи този образ на Чацкий. Никой друг не ги носи – нито този предател на класата Молчалин, нито този, който е покорен на царя, нито либерала Сколозуб. Те са доволни, те не желаят да изпуснат този живот, защото е много хубав. В такъв смисъл режисурата ще облекчи върнатата линия на героя на произведението.

Нека се обърне внимание на словото. Люцканов е работил да разкрепости стиха, за да се види по-ясно мисълта. В това разкрепостяване трябва да се носи музиката. Трябва музикалността с мисълта на фразата да я изведат актьорите и да се чува.

Мъчно се говори на тази сцена и когато се говори с гръб не се чува. Трябва да се съобразите репликите да отиват към салона. При тези голи стени словото трудно стига до публиката. И ако този прекрасен стих не стигне до публиката и самият актьор пропада като постижение, а и пречи на цялостната постановка. Технически трябва да се оправят нещата. А дори и Фамосов е много пласиран към публиката – той е доволен: ние така живеем и ни е хубаво и когато се гневим то е защото сме господари.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Най-голямото качество на тази постановка е нейната съвременност и обобщеност. Под съвременност разбирам не само режисьорските решения, а и адреса на пиесата, това, че тя се отнася за наши слабости и злини в живота ни. Под обобщеност разбирам, че въпреки запазването на реалистичната картина на Русия режисьорът се е стремил да потърси едно по-голямо обобщение на

гнева срещу превратността, на защита на авангардните идеи изобщо, защото ЧацкиЙ ги няма конкретно, защита на новото, което иде. Струва ми се, че тази обобщеност е най-голямото качество на постановката.

Споделям казаното досега за качествата на постановката. За началото имам лично възражение против гласовете, които се чуват: "ЧацкиЙ, ЧацкиЙ...". Искане ми се пристигането на ЧацкиЙ на границата да има някакъв гек, някакъв акцент, нещо да стане. А иначе просто се появява на границата като едно видение в цялото на сцената. След това тръгва, съпроводен от двамата музиканти, които се появяват в различни форми. Повече би изпъкнало внезапното му влизане в една доволна от себе си обстановка - на един бал. Идва и заварва една доволна от себе си действителност.

В първата част виждаме един нов Фамосов. Спомням си постановката, в която играеха Кръстьо Сарафов и Иван Димов. Фамосов се играе в един малко зализан план, един доволен от себе си човек, но глупавичек, ситостта му е причина да бъде той доволен. Тук, в първата част, много тънко режисьор и актьор, провеждат линията, че Фамосов не е глупак. Фамосов знае, че именно в тази действителност той може да постигне ордениите си и всичко. Това казвам като голям плюс на постановката и веднага искам да добавя, че във втората част Фамосов няма тази връхна точка преди финала, когато решава да изгони всички, които са го оскърбили. Липсва момент, в който Фамосов реагира на вестта, че ЧацкиЙ е луд. Струва ми се, че в книгата има този момент. Това пречи да се създаде един върхов момент в образа на Фамосов, когато решава да го изгони.

Хареса ми много решението на Молчалин – също по новому. Той също не е глупак и също действа с предварително намерени свои планове. Но някъде се отива към една лековатост в псевдо-любовните сцени със Софя – първата. Втората с ръката е блестящо направена.

Изцяло споделям казаното от Юлиан Вучков – много мъчна и възлова сцена е срещата Молчалин и Чацкий. Не мога да кажа защо тази сцена спада. Тук трябва да се намери нещо. Чацкий стига в тази сцена до нещо много важно заключение, че Софя му прави номера, че тя не може да обича Молчалин, той вярва на Софя.

Моля Люцканов да намери финален пункт на първата част. Трябва да стане нещо преди да светне залата. Има изключително умни режисьорски решения във втората част, но там ми се струва, че в момента, когато Софя узнава за същината на Молчалин, има прекалено психологически план. Тук трябва да се намери иронично и към Софя, и към ситуацията решение. Чацкий много ясно го казва след това: "Вие с него ще се помирите накрая". Може би Люцканов повече вярва на Софя, че няма да бъде така, но това е ключът на тази сцена: дали Софя ще продължи с Молчалин или не. Това Люцканов го подсказва накрая с оставането на Молчалин, на което искам да се спра. Разбирам благородния скептицизъм, който е завладял нашето време, но ми се струва, че с това решение накрая молчалиновците у нас добруват. Струва ми се, че много скептично свършва всичко.

Бих искал зрителят все пак да излезе от залата обнадежен, повярвал в идеите на Чацкий, защото търсим съвременно решение на пиесата.

Ролята на Чацкий е изключително тежка. Помня колко се мъчи с тази роля Иван Димов, който играеше в романтичен план,

дори в мелодраматичен. Още една от заслугите на режисьора е, че той е избягнал целия мелодраматизъм в пиесата, както и много несъвършенства в драматургията на Грибоедов – ако погледнем чисто сюжетно то на какво се сърди Чацкий? Него не го обичат и той се сърди за това.

В първата част Чацкий се връща в Русия, той я знае каква е, но все пак е любопитен не се ли е променила нещо. Среща се Фамосов и с други и този момент на узнаване на нещата трябва да се потърси. Иначе много от неговите преценки идват наготово и ги съобщава.

Правилни са забележките по отношение на стиха. Грибоедов е единствения писател на Русия, който успява да преживее Пушкин благодарение на бляскавия си стих. Половината от репликите му са станали поговорки, но никой не знае това. Бляскавият стих трябва да прозвучи, а това е най-хубавия превод, правен в България на театрална пиеса.

Мисля, че постановката е голям успех на нашия театър в неговата линия да дава нов прочит на класиката.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Константин Илиев.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ:

Ще започна с външния вид на постановката. Имам приятно усещане от решението на Георги Иванов с тази белота, с това празно пространство, с което разполага режисьорът.

Преди няколко дена тези клони отгоре като ръце ми прозвучаха доста наивно, а сега с тази обработка стоят значително по-добре.

Общо взето харесвам сценографското решение, но не съм доволен от изпълнението му. Под вратите зяят десетсантиметрови

разстоянови. Когато все пак се създава илюзия за един аристократически дом една такава представа за съвременно панелно жилище не е добре. Във всички театри техниката не е на равнище, но в Народния театър това може да се избегне. Фурките, които влизат на сцената, не опират само до изпълнението и когато се проектира такова нещо трябва да се познават и техническите възможности на театъра. Има нещо чисто техническо в това влизане. Ако е решено просто да създава илюзия за един скрин с чекмеджета, то това да бъде по-категорично и ясно, защото се получават асоциации за мухъл и молци. Но така чисто техническо влизане на някакъв елемент ми се струва не особено сценичен.

В постановката на Люцканов има нещо, което не съвсем удовлетворява – двете основни линии на структурата на пиесата: обществената колизия и личната интрига не са равностойно решени. Мисля, че първото е направено по-добре от второто. Виждаме един герой самотник с идеите си, изправен срещу едно общество. Тук режисурата е намерила в глобалните решения много точни моменти. Мисля, че върхово постижение е началото на бала – момента, когато Чацкий произнася големия си протестен монолог, който звучи силно. Това отваряне на вратата и тръгване срещу него на тази огромна маса от всякакъв вид фарсови фигури има нещо много импозантно и силно. Срещу една сила се изправя друга сила, която има своята красота и величие. Тук усещам един хубав театър.

Също по линията на обществената колизия в произведението мисля, че е силен моментът на срещата на Чацкий със Сколозуб. Тук усещам, че на времето Грибоедов е написал политическа пиеса и не напразно костите му гният не на Запад и не в Русия, а в Тбилиси. Начинът, по който Велко Кънев слуша изявленията на Чацкий и начинът, по който Георги Черкелов се опитва да

го накара да млъкне да не говори така пред генерала – всичко това за мен е един много хубав театър.

Що се отнася до интригата, до противопоставянето на двамата антиподи Чацкий и Молчалин, тук нещата не са достатъчно добре изведени и това не опира до можене или не на актьорите. Тук включвам и Красимира Петрова, защото и тримата са в тази лична интрига. Тук режисурата е доста колеблива и всичко идва от една неяснота по отношение решаването на образа на Молчалин.

На репетицията, която гледах, присъствуваше твърде много един кларинет, който сега почти не съществува. В една от сцените се появява вдясно в една от ъфурките и докато се водеше вляво диалог той свиреше на кларинета и напускайки стаята и затваряйки вратата имаше кларинета в ръцете си. Опитах се да си обясня накъде отива режисьорското решение по отношение на този образ и в мен се промъкна мисълта за известни не симпатии към Молчалин, но търсене у този герой на едно по-жизнено начало, отколкото у Чацкий, който би могъл да бъде показан и като ъфразьор. Това като тълкуване на литературния материал не мога да приема, тъй като поведението на един човек, който мълчи и изчаква тогава, когато друг намира в себе си сили за протест, не ми е симпатичен. Радвам се, че в последна сметка не това е направено и явно не на това в последна сметка се е спрял Люцканов, махайки този кларинет, но като че ли има лутане в търсенето на решението на Молчалин. В това отношение укорите към Стефан Данаилов може би трябва да бъдат поети отчасти и от режисурата, защото единият образ изграждайки се, създава другия. Театърът е изкуство на човешки взаимоотношения в крайна сметка.

Оттук мисля, че идва едно бледо присъствие на централния герой, защото не ми е достатъчно силен контрастът между

двамата. За да бъдат нещата силни трябва да видя, че една млада жена избира нищожния човек, а не красивия, силния, смелия. Тогава нещата ще имат сила. А не ми стои толкова нищожен и достоен за презрение Молчалин в изпълнение на Джамджиев. На моменти той ми стои като един вгълбен интелегентен човек, който не желае да контактува с това общество, защото по собствен начин го презира и няма място в него.

За играта на изпълнителите – вярно е това, което се каза за втория и третия план, че има силни изпълнения. Това не е в плюс за театралното представление – би трябвало образите от третия план да бъдат такива. Някъде съжителствува достолепно и скучновато актьорско присъствие с фарсово-сатиричното, което също така създава впечатление за некомпактност на постановката.

Казаното за финала на първата част важи с още по-голяма сила и за финала на пиесата. Не би трябвало една професионално добре направена постановка да не завърши с по-ударен финал. Не го виждам много. Излизането на Молчалин с тромпета беше по-силно и изразително. И след като режисурата се отказва от кларинета би трябвало да намери нещо друго, в което също да има толкова сила.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Мисля, че постановката е на прага на своето раждане и дано да стигнат репетициите, за да стъпи постановката здраво на краката си.

Кое ме подкупва много в режисьорското решение? Това е съдбата на сатиричния, бляскав и ироничен ум в една система. И не само ума на Чацкий, който Стефан Данаилов е намерил много

точно и особено трагизма във финала. Сатиричният ум присъствува и в редица персонажи на представлението, включително Фамосов и Молчалин. Те носят сатирата в себе си и това мъжко трие е много хубаво като подход и режисьорско решение.

Интересното е това, че сатиричният ум на Фамосов и Молчалин приема един живот без идеали, те са мъртви и водят ума си до самоубийство, което е интересното, до едно вегитиране и то съзнателно. Не по-малко бляскав и сатиричен е монологът на Чацкий за всички тези хора и големи авторитети, които по три пъти са падали, за да стъпят здраво. Това е блясъкът на един сатиричен талант. Затова дуетът Чацкий - Фамосов е въпрос на доверие на сатиричен ум към сатиричен ум, нещото, което подвежда Чацкий и го прави слепия глупак. Разкошна е находката с очилата на Стефан, този черен костюм и цялото решение, което е търсил актьорът.

Бих желала да се изчисти при влизането на Чацкий в Русия да изчезнат тези две сиви фигури с китарите, които ограбват влизането на този герой. Има нещо търговско в това. Също не мога да разбира при преминаването на бариерата какви са тези лилипути до него. Все пак влиза се в една доста страшна система.

На Черкелов се губят доста неща, като интензивност на словото. Личи действие, но има някакво гъгняване на места, че човек се затруднява да разбере за какво става въпрос.

Струва ми се, че при това решение, което Вие прокарвате, на бляскавия ироничен ум, завърнал се в Русия, и на рефлексите, които има все пак създадени между София и Чацкий, първият монолог на Чацкий, който е една игра със София нееднократно, все пак нещо от старите рефлексии като усмивка трябва да се появи, защото той това цели - неговата задача е: "Разсмей се, разсмей

се, разсмей се, бъди това, което си била!" Да се появи нещо по-живо и след това усмивката му да замре, както умира при Фамосов, както чудесно умира при Платон Платонович на Мариус Донкин.

Струва ми се, че Стефан има проблеми и е необходима Вашата помощ в момента на милион терзания. Монологът е трагичен, но това е отново със средствата на горчивата сатира за французето от Бордо, отново онази бляскава ирония плюс болката. А там се отива към някакво самосъжаление.

Чудесен е мизансценът на рамото на Фамосов и то още по-зловещо, ако се появят тази ирония и сатира в самота и изолация.

Включително и монолога "Мъж момче, мъж слуга и женски паж" – това е отново онази горчива зловеща ирония, тази тъжна и самоирония към самия себе си – да се избегне там малко изиграното страдание. Това Стефан с лекота би постигнал.

В постановката има бляскави режисьорски находки, които не са все още хармонично сплетени, защото постановката още не е стъпила здраво на краката си.

Не мога да не оценя финала на Велко Кънев – трагична тема, че той би дори унищожил човек като Репетилев само и само да стане генерал.

При едно добро намерение за решението на декора не биха ли могли тези ъфурки да са като балкони? Това ограбва редица неща, не е естетично, грозно е движението на ъфурките. При приемането на декора той искреше като скреж, като материя, а сега е изпълнен като панелно строителство. Има неща, които гълтат светлина.

Костюмите са бляскави.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Има думата Татяна Масалитинова.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Искам да се изкажа за ролята на Молчалин, изпълнявана от Емил Джамджиев, когото много уважавам като актьор. Това е много важна фигура, значима фигура. И с този кларинет това е най-съвременната фигура – карьерист, който мълчи, но знае защо мълчи. Когато е сам е пълен с оптимизъм за своето бъдеще и дори с тромпет свири, който е на надеждата символът.

Имам изискване към режисьора – на Емил му липсва втория план. Той чудесно си е намерил тази пластика – човекът, който мълчи, но има моменти, в които не може този втори план да не се покаже: защо София е влюбена толкова в него? Все пак някъде той да умее да я притисне, да я погали, да се види, че това е човек, който може сексуално да възбуди това момиче – иначе защо ще е толкова влюбена в него София при този млад красавец Чацкий.

На бала той не може да разговаря с ръка в джеба. Трябва да има от време на време кого да подкрепи, на кого да вдигне кърпата – той знае какво иска, негово е вечното присъствие и кариера. Това е страшен дух, витаещ там – този мълчалив дух, който умее да използва глупостта и суетата, и сексуалните желания, и каквото щете, на всичките тези хора там. Той не случайно мълчи, не мълчи от глупост, а мълчи от ум, защото най-добре е да се мълчи, да се изчаква.

Този кларинет трябва да има своето значение, щом сте го взели. Това е утвърждение на нещо: "Аз свиря, защото зная, че ще бъда най-много от всички вас". "Аз имам своя песен и когато вас ви няма аз се издигам". Тези неща много ще уедрят фигурата на Молчалин, за да има с кого Чацкий да съперничи. Не случайно намира място този конфликт и не случайно София отива

при Молчалин, тя го харесва, дори и Хлъостова казва: "Молчалин, това е човек". Затова малко се ограбва Емил от тези приспособления, които режисьорът трябва да му изисква. Тогава и много повече ще има с какво да се бори Чацкий, защото това е много важна фигура и не е второстепенна роля. Тя е централна и важна роля, макар че няма много текст. Балансът тук там се нарушава от това, което казах.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Откровено ако говорим не противопоставяме, а тръгваме от позицията на собственото си мислене на това, което обсъждаме и разглеждаме, т. е. по начина, по който ние виждаме и мислим. Искам да направя предварителна декларация, защото имах удоволствието да се срещна с тази пиеса доста рано. В същото време имаме неудобството и затруднението в момента, сблъсквайки се с новата постановка, не се опитвам, а се отказвам да правя каквато и да е справка с това какво или как аз мисля за нещата, т. е. опитвам се да разсъждавам само за това, което виждам в логиката на това, което режисьорът строи. Глобалната ми оценка не противоречи на почти всички изказвания за това, че посоката е и вярна и като отправен адрес е интересна чрез издърпване на онази страна от пиесата, която е прави съвременна чрез сатирично-гротексното или онази острота, за която се говори и т. н. В това число влизат и всички предварителни намерения и замисли като сценично решение, пространствено решение, тотално мислене за пиесата.

В този порядък най-напред трябва да кажа, че наистина не толкова конкретно, колкото разглежданата постановка, а на

фона на нашата сегашна или бъдеща работа, на фона на изискванията на театъра към самия себе си, реализацията на визуалния образ на представлението е под нивото на театъра, под изискванията на театъра и не стига само регистрирането на фактите. Това не е нещо, което може да бъде отправено като упрек към служби и ателиета защо не е свършена добре работата, когато е налице система от това, че ние не можем да издържим реализация на материален продукт на художествено ниво, т. е. дали това ще бъде техническа манипулация, технология на представлението, нещо направено от материал: дърво, желязо – от всичко това, което влиза в действие на сцената, не се получава художествения му еквивалент на сцената. Зрителското възприятие на възприема магията на театъра, която не си задава въпроса как това е направено. Да си спомним например трета картина на "Дачници", в която нямаше усещане за декорация – нарисуван грунторизонт, реката, полето, аромата, тревата, или цялата руска природа, заложената като атмосфера в едно произведение, а все по-често и по-често се сблъскваме с ТПК на сцената – с технология вътре в произведението, с шум, с явно ненаправени неща. Нарочно препедалирам, защото не е въпрос за тази постановка, защото е свършено, отишла е пред консумация за зрителя, а е обект на вниманието на театъра примерно. Чувам, че ще идва Свобода, за да прави сценографията на следващото решение и с двадесетгодишна давност тръгвам към онова, което е правил, онова, което знаем от каталозите, онова, което той търси чрез светлина, техники и т. н. Дали това идване няма да бъде дебело подчертаване на онова, с което сме години назад.

Всичко това не е въпрос на средства, защото театърът не е средства, в смисъл че разполага със средства – аз съм ги пилял, да вземем сферите на "Нощем с белите коне", което е пла-

чевна история, момент на амортизиране на самото произведение. Но общо взето не е въпрос до средства, а до начин на мислене, а може би вече и на условия и ателиета, на научноизследователска дейност в тази насока, знаей, че има разни институти, които се занимават с тези проблеми, с видове материи, с видове технологии... Тази работа при нас е на първобитно равнище. Това е художествен дефет в представлението от чисто зрителско разбиране.

Но да се върнем към същността на материята. Моето усещане и впечатление е положително от заложеното в представлението. Онова, което бих искал да кажа, за да бѣда полезен на режисьора в търсената от него картина и да може да се направи усилие, ако се счита това за логично и поѣтно да изкристализира чрез така наречените акценти, т. е. в равно нормалния поток на представлението по пътя на слагането и изтеглянето по някакъв начин да се усети като акцент, като върхово присъствие, има, според мен, един разрез на едно поколение на сцената в лицето на героя, който идва, и срещата му с хора от неговото поколение - не Фамосов, а от типа Сколозуб, Репетиллов, Платон Михалич, Загорецки, Молчалин. Това са все по един Чацкий, който е тръгнал в различна посока. Например, Платон Михалич е ни повече, ни по-малко в неговото съзнание: ти, брат, какво търсиш тук, защо не отидеш там, т. е. защо не отиваш да декабриствуваши. А си се превърнал в това, което тази жена е направила от теб.

Това, което е посока на един Сколозуб вече не като характеристика или характерност на сцената, а като мислене, като идея, като съдържание на произведението.

Мисля, че не бива да наблюдаваме голяма част от това, което става на сцената, като нещо, което ние виждаме и като нещо, с което ние се сблъскваме, да кажем случая Молчалин, а то да

работи по линия на така нареченото основно действие, т. е. нещо, с което Чацкий се сблъсква, като картини от една изложба, на която рисуват картини от една действителност. Струва ми се, че тогава няма да има такъв въпрос: това ли е Молчалин, който има едва ли не коментара на: ти в този ли си се влюбила. А той е ни повече, ни по-малко – точно толкова умен, а и такава е решението чрез изпълнението и фактурата на артиста, колкото един Чацкий, който отдавна вече е проучил една София – нещо, което предстои да се извърши на сцената като действие със самия Чацкий. Това, което той ще проумее накрая, а Молчалин отдавна знае – оттам и отношението му към София, оттам и задяването му с една Лиза като нормален човек, а не като коцкарско проявление, като чисто мъжко проявление, което го има и на сцената, няма само неговата оценка: в края на краищата аз ти отговарям на недоумението, че ниски са ни чиновете и това определя моето поведение, т. е. аз живея чрез къобразения и чрез поставяне себе си под един знаменател, който ще ме отведе към целта, която преследвам и т. н.

Мисля, че в интерес на истината трябва да кажа, че Черкелов не е зрял в изграждането на образа си щом не се реализира тотално финала – виждам присъствието на Фамосов такъв, какъвто беше нарисован – пластичен, подвижен, ироничен, всичко казано в цялото представление, вътре в представлението до финала, където става нещо равно не по обем, но по стойност, на всичко останало. Това, което трябва да се случи или става с Фамосов на финала Черкелов не се докосва до него, това изпълнение не се реализира, то е на нивото на маркираното действие. С надежда съм, че утре на публика ще го видя, но разчитам на нещо, което може да се случи.

В този смисъл искам да кажа, че всичко, свързано с Чацкий и Стефан, няма границата на така наречената восьмична зря-

лост, има все още процес на натрупване, няма кристализирането или "обхванал съм цялото" и вече се реализира образа от положението, че съдържа цялото в себе си, т. е. на актьора са нужни още време и работа в следното съотношение, което е принципен момент и което е под въпрос възможно ли е да се реализира. Отново съществен въпрос, свързан с работата ни в театъра по принцип, не само за тази постановка. Какво имам пред вид? Нужни са тези репетиции, които като че ли никога не могат да се реализират – нужни са оптимално, като тонус репетиции, в които героят, партньорът да партнира с цялото представление, с целия състав. Не да прави репетиции за самия себе си и Люцканов да работи с него тази или онази сцена, а партньорство между мен и целия свят, който ме заобикаля и с който се сблъсквам. Това значи оптимална репетиция като при публика, в която аз да кореспондирам с този тонус, а не с мисълта, че още ще репетирам, маркирана репетиция, която само руши, а не може да изгради верни стойности нито в интонационно, нито в ритмично отношение, нито във вътрешно-психологична интензивност, на градуса на представлението.

Мисля, че в същото отношение е нужно в голяма степен убирането на напрежението на изпълнителката на София – присъствие на репетиционна активност, на усилие, на стремеж да овладее образа с един професионален и творчески ангажимент и почтеност в самата репетиция, но която звучи като усилие в репетицията или на места пробива играта на линията, т. е. демонстрира провеждането на тази или онази линия, а не нормалното присъствие на едно същество, което играе много сложна и тънка игра, за да не мога да я разбера. Това там е толкова видимо, че той става глупав в своите очи – къде е конфликтът? В първо действие трябва да настъпят финалните му умозрения: какво е станало през тези години,

докато съм отсъствувал? Перфектността на една София – как може така да постъпи с баща си, да разиграва такива сцени с единия и другия, е мъгла от някакъв аромат в неговото съзнание по силата на емоционалното отношение към нея: ах, колко е щрасива, обичам я, тя се подиграва с мене и т. н., да играе непрекъснато на тази амплитуда – къде е истината? Докато падне завесата от очите му.

Общата оценка съдържа съжителството на представлението с всичките добри решени намерения и реализации – в много пунктове, където се говори, бала, мълвата, отделни актьорски изпълнения и сцени, с неща, които са недопустими в контура на представлението. Оттук е моя извод и желанието да реагирам на едно нещо, което ми се струва, че не бива да се прави и не бих искал да се съглася на фона на един предхождащ разговор пак в Съвета. Това е адресирано към директора на театъра – категорично съм против днес да се обсъжда резултата и за утре да е продаден салонът. Безсмислено е всичко това, което ще говоря на Люцканов – това вече е непрофесионално по отношение ангажиментите на Народния театър. Не вярвам, че това, за което говорим, може да се направи, защото пред публика ще се стремите към резултата, което е естествено и нормално. А тук става въпрос за работа.

Принципен въпрос е: нужно ли е това и дали трябва да се реализира? само разсъждавам, не регламентирам, ако съставът е на вълната: още ли репетиции – да излиза... Това значи, че трябва да излиза и трябва да е ясно, че отношението ни към това, което правим, е дотук. Ако съставът разбере, че съществува заложена идея, реализирана в глобалните измерения на сцената и че това нещо трябва и да се изработи, да се завърши поне в оная степен, когато мога спокойно да кажа: влезте в салона, е въпрос вече на отношение. Не е моя работа как ще се прецени, но моята кате-

горична реакция по принцип е, че не може да се продава преди да знаем какво се продава и да се блъскаме с това, че салонът вече е продаден. Тази премиера във вторник и след почивен ден не е нормална. Трябва да се гарантират на екипа онези десет репетиции, които ще направят технологията на представлението, защото до вечерта правехте усилия да го съберете, за да го направи художествен факт. Това ние не правим, което е резултат на други обстоятелства – не можем да спазим планове, пилеем времето в процеса на работа и т. н. – не става дума само за Люцканов.

Мисля, че не е фатално, ако следващата пиеса закъснее с десетина дена. А следващата пиеса още не е ясно има ли я или не като текст за работа. А ние все едно тези десет репетиционни дни, за които претендирам, ще ги похарчим. Ще направя компресия от десетина дена, защото единственото заглавие, което чакам от толкова време, това е Грибоедов. Станало не станало не можем да кажем да вървим да го гледаме.

Въпросът е има ли готовност и потребност, има ли единомислие в тази посока – интересува ме принципната основа на въпроса, а не конкретното предложение.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Миланов.

АСЕН МИЛАНОВ:

Искам да взема отношение по този въпрос. Всичко хубаво, казано досега, е валидно. А като че ли всички искаме да правим рецензия. Утре много хора ще направят рецензия и ще се говори. А нашето отношение трябва да бъде: мога ли да допринеса нещо? Убеждава ли ме този художествен факт, който гледах и ако ме убеждава то какво още мога да допринеса, ако взема отношение, ако дам моя съвет?

И аз мога да анализирам и да ви кажа, че това е една любовна история, а вие ще доказвате, че са декабристи. Той пътува и се връща да види любимата си, която му е изневерила.

Не ми направиха впечатление високите кулиси, не ми пречат и тези фурки. Въпросът е тези кофички да дойдат на мястото си, а не да пречат една на друга.

Мога да поставя въпроса нужен ли е кларинета и ако да, то в какъв смисъл?

Всички тези не обичат действителността и те затова се оплакват от тази девойка, но преди всичко са карьеристи. Какво може да направи той със завръщането си? Първо, да импонира на момичето, което е обещало да го чака.

Правилно се изказа Юлиан Вучков – трудно боравим с езика. Създадохме Литературно бюро, за да се направи нещо в това отношение, да издигнат езика на българската драма, но не всички са писатели и не всички могат да говорят добре. Преводът е много добър.

Декорът е добър и не ми пречи да гледам артистите и те няма да се изгубят из него. Но може би трябва да се промени фонетичната картина, опитайте се да я направите по-дискретна.

Слугинята Лиза е много важна като роля. Молчалин е гост, но друго е Фамосов – ще я пипне, иначе ще я изгони.

Музиката също трябва да бъде дискретна, да бъде с друга сила, пластична.

Това извикване в началото "Чацкий" не е вярно тонално.

Фурките влизат няколко пъти и пречат. Това пречи на говора. Работата с гирите много ми хареса – интересно измислено.

За една постановка са достатъчни два добри образа, каквито са Чацкий, Софья и Молчалин.

Кларинетът ми харесва – оставете го да свири. Също, когато Фамосов играе с гирите, трябва да говори.

Не мога да разбера защо хвърляте по земята тези пелерини. Също когато се обърнете назад се губи говорът, губи се текста.

Много е хубаво влизането на Ванча Дойчева.

Пиесата днес не може да бъде поставена сантиментално. Чацкий се държи странно, но не ехидно.

Накрая по-добре е Молчалин да бъде не зад вратата, а под балкона, където ще бъде по-нищожен.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Виолета Гиндева.

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА:

Представлението за първи път се играе цялото без спране и това не може да не даде отражение. Видяхме намерението, но трябва да се работи още, за да има вярно покритие.

По отношение на Фамосов, Сколозуб и Молчалин задължително трябва да се търси не само смешното, сатиричното и забавното, което трябва да остане, но потърсете и страшното в тези хора, които не само безобидни и с ирония към света, а са умни и страшни.

Не съм съгласна с казаното от Константин Илиев за решението на Молчалин. Режисьорът е търсил интересната посока – трябва да се работи в посока на изграждането на един найстина умен човек, който търси лесния път за реализиране на своя ум, да бъде достоен противник на Чацкий.

Единственият образ, в който е намерен и хумора, добре дозиран, самоорганизиран, и сатиричен, и страшен, е Репетилков в изпълнение на Сава Хашъмов. В този план трябва да се потърсят и

другите герои, за да се помогне на главния герой. Той трябва да има срещу себе си страшни противници.

Образът на Чацкий е резоньорски според пиесата и затова е труден. Стефан Данаилов трябва да доизработи някои неща – в така очертаната обстановка той трябва да градира нещата, оценката. Чацкий знае какво ще стане и трябва да градира оценката. Една от основните оценки е диалогът Чацкий – Молчалин. Също на финала, когато се говори за французина – говори, обръща се, а ги няма – говорил си на вятъра.

Харесвам костюма на Чацкий, прави го по-едър от Черкелов.

Харесвам това, което колегите са направили като актьорска работа. Мисля, че трябва да репетират със същата интензивност, както досега.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Георги Гайтаников.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ:

Видяхме една великолепна сценография, костюми, музика, режисьорско решение и силно съвременно актьорско присъствие.

Чацкий носи съвременно звучене и рефлексивност и единственото, което трябва да направи Стефан като актьор, търсената от режисьора сатира да бъде ловко и виртуозно разнообразена в самото начало. Той е скован емоционално, защото носи в себе си един спомен за София. Той е човек, който се бори да промени слепотата на хората и в този смисъл трябва да се търси едно разчупване още в самото начало. Той не бива да бъде прекалено сатиричен и саркастичен към София – той не може да разбере в каква степен тя се е променила. В този смисъл единственото разковниче, където трябва да се търси разнообразието е дообогатяването на

образа.

Трябва да спомена и великолепните изпълнители на Сава Хашъмов, Ванча Дойчева, Маргарита Дупаринова, Емил Джамджиев, Велко Кънев.

За да се привлече публиката трябва да се казват по-високо репликите. Мизансценното решение по време на бала, когато Стефан стои и минава цялата тълпа с танците това е в неговото въображение, това не може да бъде реална сцена. Бих желал да проличи по-категорично, че това е неговият кошмар и когато си тръгнат и излязат от сцената да се разбере, че това е плод на болното му въображение. Това разкрепостяване на стиха да не го лиши от музикалността и логиката. На много места логиката се губи. Започва се с едно обнадеждаващо начало от звукове и светлина. Но това крещене вначалото ме подрази, а и не е реално влизането на героя.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николай Люцканов.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Благодаря за всички изказвания. Те са доброжелателни и казани с желание да се помогне за избистрянето на постановката. Но за една такава постановка като "От ума си тегли" всеки има свое виждане и представа от прочетеното, от видяното и т. н. Това поражда желанието да видиш нещата такива, каквито на теб ти се иска, особено пък, когато един театър, един режисьор, един артист се опитват по някакъв начин да излязат от традицията и трафаретното развитие на някои образи. Естествено е да има и реакция.

Константин Илиев иска по-ефектен финал, а за мен тишината във финала е ефективна. Каракашев иска от мен Чацки да отиде на барикадите. Няма да мога да отговоря на всички виждания.

Произведението е голямо и предполага всеки да има собствено виждане на образи и решения. Гледал съм постановката в учебния театър в Ленинград, в Малий театър на Толстоногов, чел съм какво са правили Масалитинов и други – различен е подходът. За отбелязване е следното: например, в драматургията Молчалин не е такъв, Грибоедов предлага друг Молчалин. Тук се прави опит Молчалин да бъде изправен срещу Чацкий, но не открито – проблемът е кариеризма и пробиването на малкия човек. В един определен момент ще се прави на нищожен, но ще свали маската и ще каже: защото малък ми е чинът, драги – и пак ще се направи на шут.

В много постановки София е интерпретирана като онегинова ска Катяна. Тук отивам към една по-опитна жена.

В цялата тази история Молчалин има три сцени – когато вдига кърпичката и с кученцето.

Не може да се направи постановка за нравите в Москва, а да се направи максимална приближеност до нас. Тук се отива до едно противоречие със стиха, който трябва да бъде средство, чрез което се говори, а от друга страна да стане мелодия. В превода има голяма намеса, редица неща се изменени.

Днес бях изненадан от провлачването на представлението. Получи се от това, че някои хора изиграха и това, което се разбира и фактологически.

Важното за пиесата е тези хора да бъдат живи, да не са литература, да се превърнат в осезаеми хора – това е главното желание на актьори и режисура.

Фурките няма да се движат по-добре, защото такъв е подходът – има разлики по пет сантиметра.

Не всички актьори с еднаква стръв се хвърлиха в представлението. Красимира Петрова идваше в 7.30 часа да репетира.

Днес скок направи и Черкелов, и Стефан Данаилов, но общото спояване е въпрос на темперамент и вътрешно разкрепостяване на темпото и т. н.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Прочетох пиесата след като бях разпределен, не съм гледал нито едно представление на тази пиеса. Правилно е, че всички взеха отношение. Прав е Асен Миланов, че когато стигаме до едно такова голямо заглавие не става дума толкова за репетиционния период, но и съветите да бъдат по-дълги.

Няма още затвърдени неща, търсенията продължават. Радва ме желанието на колегите да дадат своя принос за подобряване на нещата в пиесата.

Ще направя всичко възможно в моята работа, за да се добера до това, което иска режисьора за образа на Чацкий.

З А К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Предлагам пресконференцията да бъде в неделя. Мненията показват, че не трябва да се насрочват открити представления и премиера преди Художествения съвет.

Обсъждането беше интересно, любопитно и с много подробности, което показва, че всички изказали се са взели присърце това, което са видяли и което ги е заинтересувало.

Смятам, че режисьорът е направил добър прочит на произведението и е намерил добро решение.

Разочарован съм от сценографията, като се има пред вид гледаното като проект.

Основен въпрос е за словото, за което от голямо значение са следващите репетиции. Нашите театри се препъват в стиха. Мисля, че с шлифоването на словото много неща ще придобият друга атмосфера, друг тон и ще помогнат за приемането на това, което ще представим на публиката.

Смятам, че представлението има качества и е въпрос само на дообработване. И друг път съм казвал, че когато репетиционният период е постигнат нещата вървят добре, а когато се разточи омръзва и на актьори, и на всички, които участвуват в представлението. Не съм убеден, че ако се удължи репетиционния период, ще се получи по-добър ефект. Да се използват най-ефикасно насрочените представления и репетиции, за да се направи до премиерата това, което е възможно. Не винаги премиерите са най-хубавите представления.

Доволен съм от работата на режисьора и актьорите, които показаха високо изпълнение. Пожелавам "На добър час!".

Закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 15 ч и 30 мин/

Стенограф:

/Р. Райчев/

ДИРЕКТОР:

/Д. Фучеджиев/